

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno MCCCCXLVII. ad annum MDXXVII.

Parisiis, 1644

In Concilivm Lateranense V. oecumenicum decimumseptimum
approbatum, centum & quatuordecim episcoporum, contra Pisanum
Conciliabulum, aliisque de causis sub Iulio papa II. anno Domini MDXII. ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15644

viuæ leges in senatu assidue consistitis, maxime & quam maxime decet, cum pro diuini Concilii maiestate, tum pro sacrosanctæ ecclesiæ dignitate, quiete & auctoritate hunc ordinem sacrorum pontificum & sacerdotum, quos Deus elegit, Iesus Christus instituit, Spiritus sanctus firmavit, ac vestra membra, vestros angelos, quos ad manum haberetis, & quos in vniuersum mitteretis, esse voluit: in sacrosancta catholica & apostolica ecclesia, cuius onus (vt hoc sanctum imperium late propagarent) suppositis humeris per tot annos sustinuerunt, labores obierunt, insectationes, iniurias, pericula, cruces & cruciatus subierunt, ob tot meritorum magnitudinem, ac eorum ipsorum præcipuam dignitatem, fidem, virtutem, doctrinam, constantiam, patientiam atque vigilantiam, quibus maxime addicti sunt, in ea, quam diuini verbi eloquio a Deo acceperunt, gratia, potestate & libertate seruare, colere, ornare, honestare: vt & sua sibi reddatur ecclesia, & vt ecclesiæ dignitas, dignitati auctoritas, auctoritati Christiana respublica, Christianæ vero reipublicæ pax, iustitia, pietas, & ipsa Iesu Christi sacra & sancta institutio restituatur. Dixi.

ANNO
CHRISTI
1517.

I N

* CONCILIVM ^b LATERANENSE V.

^c œcumenicum ^d decimumseptimum ^e approbatum, ^f centum & quatuordecim episcoporum, ^g contra Pisenum Conciliabulum, aliisque de causis sub Iulio papa II. ^h anno Domini MD XII. inchoatum, & tempore Leonis papæ X. anno MD XVII. absolutum,

N O T Æ.

Concilium
a quo indi-
ctum.

* *Concilium.*] Hanc Synodum auctoritate Iulii papæ secundi indictam & congregatam, Maximilianus auxilio & consilio promouit. Omnia enim mandata quæ sub eius nomine a schismaticis in Conciliabulo Pisano promulgata fuerant, reuocauit atque plane irrita reddidit. Iulius pontifex ecclesiasticæ libertatis defensor maximus, anno secundo post sui electionem, prout iuramenti interpositione promiserat, œcumenicam Synodum indixisset, si non grauissimis belli motibus iustissime impeditus, huc vsque ad annum pontificatus sui nonum eiusdem congregationem inuitus differre debuisset. Causæ indicti Concilii apud acta synodalia, non vno in loco indicantur. Schismatis illius, quod Conciliabulo Pisano pro-

Qua de
causa.

pagatum fuit, extirpatio; Christianorum principum intestino bello inter se mutuo digladiantium optata concordia; Romanæ curiæ totiusque ecclesiæ reformatio; pragmaticæ sanctionis abrogatio, & expeditio contra Turcam suscipienda, primariam conuocandi & congregandi Concilii œcumenici occasionem dederunt. Vnde sessione prima Iulius pontifex oratione ad Synodum habita ait: *Conuenistis in unum patres*, &c. Et allocutus est Synodum, exhortans omnes ad meditandum & solerter insistendum super ordinandis, quæ ad ecclesiæ pacem & statum pertinent, ac schismatis extinctionem: & dictæ ecclesiæ reformationem, ac contra infideles per Christianos principes expeditionem, pacemque inter eos componendam.

Quisquis ergo hanc Synodum ea dumtaxat primaria intentione a Iulio indictam existimat, vt hoc prætextu iudicium Pisani Conciliabuli declinaret, grauius aberrat. Cum enim Romanus pontifex legitime constitutus nulli iudici præterquam Deo subiectus sit, & a nemine, vt patres Suesionensis Concilii profitentur, iudicari possit, licebat eidem iustissime eiusmodi vsurpatum illegitimum iudicium declinare, etiamsi nulla alia causa grauiore impeditus fuisset. Quas vero ob causas alias pontifex reprobato & annullato Pisano Conciliabulo hanc œcumenicam hoc tempore Romæ potius, quam Pisis congregari voluerit, ex bulla indictionis huius Concilii dixi supra in notis Conciliabuli Pisani.

Hæretici redarguuntur.

^b *Lateranense V.*] Hæc Synodus inter œcumenicas in ecclesia Lateranensi Romæ celebratas numero & ordine quinta est. Prouincialium Conciliorum eodem loco sub diuersis pontificibus celebratorum numerus est tantus, vt cum nomine pontificis illius cuius tempore habita fuerunt, conuenientius, quam cum certa numeri nota inscribantur, citentur, & proferantur.

Quotam œcumenicum fuerit.

^c *Oecumenicum.*] Præsidium pontificis, præsentia patriarcharum orientalium, resque grauissimæ in Concilio habitæ, œcumenicam Synodum esse conuincerent, etiamsi acta synodalia nihil istius tituli continerent.

Oecumenicum.

^d *Decimumseptimum.*] Eorum dumtaxat quæ auctoritate apostolica & consensu totius ecclesiæ confirmata & recepta fuerunt.

^e *Approbatum.*] Leo pontifex per bullam, quæ continetur in actis synodalibus, istam Synodum non tantum approbavit, verum etiam ad maximam eius dignitatem declarandam graui poena interdixit, ne quisquam ad decreta, Canones & constitutiones sacrosancti Concilii vllas glossas vel interpretationes citra consensum sedis apostolicæ adiciat. Parebo monitis ecclesiæ, nihil interpretabor amplius: quidquid deinceps, lector, a me huic editioni alibi appositum videris, scias esse historias eiusmodi, quas ex probatissimis huius sæculi scriptoribus summatim excerptas posteritati tradendas esse putavi.

A quo fuerit approbatum.

^f *Centum & quatuordecim.*] Horum omnium nomina iuxta ordinem dignitatis apud acta synodalia diuersis in locis expressa inueniuntur. Sederunt eo ordine, qui in Conciliis œcumenicis hætenus obseruari consuevit.

Concil. Tom. 34.

Aaaa ij

Acta Con-
cilii sum-
matim e-
narrantur.

§ *Contra Pisanum.*] Quibus de causis hæc sacrosancta Synodus indicta & congregata fuerit, dixi supra verbo *Concilium*: quid vero in iisdem causis actum sit, indicant summaria sessionum synodicarum, quæ actis Concilii nescio a quo præfixa inueniuntur. Quæ cum plurimis in locis præter titulos & inscriptiones nihil habeant, rerumque gestarum & constitutionum editarum parum contineant, pergratum fore putavi, si argumenta dumtaxat singularum sessionum, quam possum breuissime hoc loco enarrem, eaque dumtaxat his adiiciam, quæ in prædicto summario desiderari videntur.

Sessio I. Prima sessione, quæ habita est decima Maii, anno Christi millesimo quingentesimo duodecimo, Iulius orationem habuit, qua patres Concilii ad schismatis Pisano Conciliabulo propagati extinctionem, ecclesiæ sanctæ reformationem, principum Christianorum concordiam & unionem, expeditionemque contra infideles suscipiendam exhortatus fuit. Quæ finita recitata est bulla indicti Concilii, continens causas supra memoratas, quibus pontifex iuste impeditus, Synodum tempore quo promiserat congregare non potuerat.

Sessio II. Sessione secunda, quæ habita fuit decimosextimo Maii eiusdem anni, legitur bulla, in qua Pisanum Conciliabulum, omniaque eiusdem acta condemnantur & reprobantur: Lateranense vero Concilium legitime congregatum esse omnium suffragio definitur.

Sessio III. Tertia sessio habita est tertio Decembris: qua per recitationem alterius bullæ, acta eiusdem Pisani Conciliabuli, omniumque schismaticorum cardinalium, tam ultra quam citra Alpes degentium, iterum annullantur, reuocatis etiam priuilegiis, quæ a sede apostolica acceperant.

Sessio IV. Quarta sessione, decima die Decembris, recitata est bulla, in qua pragmatica sanctio, quæque eiusdem causa Conciliabulum Pisanum egerat, plane abrogantur atque irrita pronuntiantur.

Sessio V. Anno Redemptoris nostri millesimo quingentesimo decimotertio, decimosexto die mensis Februarii habita est sessio quinta, cui propter aduersam Iulii papæ valetudinem præsedit N. cardinalis & Ostiensis episcopus. Post lectam bullam de simonia in electione pontificis non committenda, omnium consensu definitum est, simoniacam Romani pontificis electionem plane nullam esse, ipsique electo nihil iuris vel auctoritatis conferre. Additum fuit, quod non tantum cardinales simoniace eligentes, verum etiam omnes, qui vel auxilio vel consilio eandem electionem promouissent, canonicas depositionis & irregularitatis censuras de facto incurrere debeant. Quam constitutionem synodalem dum omnes episcopi, quinque tantum exceptis, suo suffragio approbassent, finita est sessio quinta. Cumque his quinque sessionibus peractis Iulius papa vigesimoquinto Februarii obiisset, eique post interregnum 14. dierum vndecima Martii, anno Domini millesimo quingentesimo decimotertio, Leo, quem vulgo decimum nominant, in pontificatu subrogatus fuisset, sacrosanctam Synodum quam Iulius inchoauerat, Leo continuari, sextamque sessionem vigesimoseptimo Aprilis celebrari mandauit.

Anno igitur supradicto 1513. vigesimoseptimo Aprilis habita est Sessio VI. sessio synodalis sexta; qua deputati sunt vigintiquatuor praelati, quorum octo cum cardinalibus apud pontificem agerent de pace inter principes Christianos componenda, & schismaticis cardinalibus plane extirpandis: reliqui vero partim pro reformanda curia, partim etiam pro fide defendenda, & pragmatica sanctione abroganda apud eundem inter se conferrent.

Septima sessione, quæ decimoseptimo Iunii celebrata fuit sub Sessio VII. præsidio Leonis papæ, lecti sunt supplices libelli Bernardini Caruaial, & Frederici de sancto Seuerino schismaticorum cardinalium, quibus illi abiurato schismate agnitoque errore veniam sibi dari postulauerunt. Simplici clericali habitu induti, & ad pedes pontificis prostrati, post solennem schismatis abiurationem pristinae dignitati restituti fuerunt.

Octaua sessione decimonono Decembris definitum est, animam Sessio VIII. hominis immortalem esse, atque in pluribus hominibus non vnã; sed plures esse animas. Professoribus philosophiæ serio mandatum fuit, vt principia & conclusiones, quibus Ethnici a Christiana philosophia discrepant, qualia sunt dogmata de mundi æternitate, de animæ immortalitate & vnitæte, fideliter explicent, veritatem confirment, argumenta Ethnicorum philosophorum proponant & dissoluant. Additum fuit, ne quis in sacris ordinibus constitutus, vltra quinquennium in philosophiæ vel poeseos studium incumbat; sed potius illo exacto studium theologiæ vel iuris pontificii adiungat, vt his scientiis instructus prædictam philosophiam cum poesi ab erroribus expurgare valeat.

Sessio nona habita est anno Domini 1514. quinto Maii sub præsi- Sessio IX. dio Leonis papæ, in qua de ætate, grauitate morum, & scientia ordinandorum confirmata est constitutio Concilii Lateranensis œcumenici sub Innocentio tertio. Insuper decretum fuit, ne quisquam prælatorum citra defensionem iudicetur, causamque iustissimam de loco in locum alium transferatur; nulla deinceps monasteria commendentur; sed defuncto abbate statim ad alterius electionem procedatur; vniones perpetuæ tollantur; plura quam duo beneficia incompatibilia possidere nulla dispensatione concedendum esse etiam qualificato, nisi magna & vrgens causa id requirat. Cardinalibus mandatum est, ne extra Romanam curiam resideant. De puerorum disciplina præceptum est, vt non tantum bonarum literarum, verum etiam fidei, religionis, bonorumque morum disciplina informetur, diebus festiuis nihil aliud doceatur, quam quæ ad religionem & bonos mores pertinent. Constitutiones anteriores contra Simoniacos promulgatæ innouantur. Recitationem horarum canonicarum vltra sex menses ab obtento beneficio omittens, non tantum pro rata temporis officiique intermissi fructus, quos percepit, teneretur restituere; verum etiam si pergat vltèrius contumaciter omittere officium, præuia legitima admonitione beneficio priuari debet.

Sessio decima habita est quarto Maii, anno Domini 1515. in qua Sessio X.

Montes
pietatis ap-
probantur.

montes pietatis multis in locis vsurpati, & a sede apostolica approbati laudantur & approbantur, excommunicatis iis omnibus, qui vel verbo vel scripto eosdem impugnare ausi fuerint. Eadem sessione constitutum fuit, ne sub excommunicatione vllus deinceps liber nouus in lucem emittatur, quin vel per ordinarium loci, vel per inquisitionem hæreticæ prauitatis approbatus fuerit.

Sessio XI.
de modo
prædicandi.

Sessione vndecima, quæ habita fuit anno 1516. die 19. Decembris, edita est constitutio de modo prædicandi verbum Dei, nimirum ne quis publice concionari præsumat, qui non præuio examine est approbatus; addita determinatione, quas res e suggestu publicare liceat, quibusve ibidem abstinere debeat. Circa finem adiecta est decretis constitutio de religiosis, eorumque priuilegiis.

Sessio XII.

Sessione duodecima anno Domini 1517. decimosexto Maii celebrata excommunicantur quicumque domos cardinalium tempore electionis noui pontificis inuadunt: absolutoque Concilio, Leo pontifex vniuersa & singula, quæ superioribus sessionibus definita sunt, confirmauit & approbavit. Hæc summam de rebus in hoc Concilio gestis.

^h *Anno domini, &c.*] Quæ de tempore celebrati Concilii habet inscriptio, vera esse ex præcedentibus cognoscuntur.

VITA

LEONIS PAPÆ IX.

QVEM VVLGO X. NOMINANT.

Leo quan-
do ponti-
fex factus?

LEO antea Ioannes appellatus, patre Laurentio Medices viro nobilissimo, & matre Clarice Vrsina Florentiæ prognatus, annum agens ætatis trigessimuseptimum, creatus est pontifex quinto Idus Martii anno 1513. tempore Maximiliani imperatoris, cum in numerum cardinalium ab Innocentio relatus, biennio propter Mediceos omnes a Carolo rege Francorum Florentia expulsos, a patria exulasset, binaque legatione in Florentia functus fuisset. Alfonsus Petrucius cardinalis admodum adolescens Leonis creationem de more populo Romano nuntiaturus, erupit in has voces: Pontificem habemus Leonem decimum; ac viuant vigeantque iuniores. Initio pontificatus repressis atque extinctis bellorum incendiis, quibus orbis fere vniuersus conflagrabat, totum se paci componendæ dedit, missisque ad principes legatis, pacem, tranquillitatemque reipublicæ comparauit; cardinales a Iulio dignitate spoliatos restituit; Synodum ab eodem Laterani inchoatam, & agi, & perfici iussit; Mutinam ab imperatore triginta milibus aureorum redemit; Sfortiam in ducatu Mediolanensi

Res gestæ
Leonis.

ANNO
CHRISTI
1513.